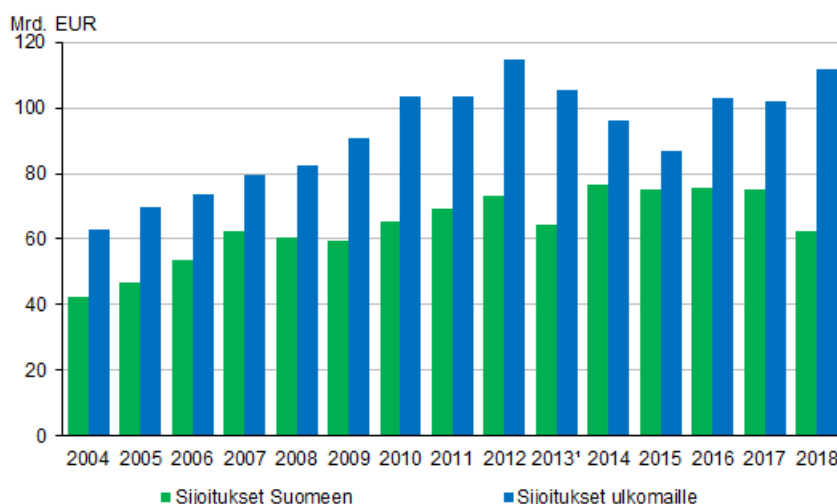

Ulkomaiset suorat sijoitukset 2018

Suorat sijoitukset ulkomailta Suomeen laskivat vuonna 2018

Ulkomailta Suomeen tehtyjen suorien sijoitusten arvo laski vuoden 2018 aikana 75,0 mrd. eurosta 62,4 mrd. euroon. Rahoitustaloustoimina Suomeen tehtiin sijoituksia nettomääräisesti -2,1 mrd. euron arvosta eli sijoituksia vähennettiin. Suorien sijoitusten kannan lasku selittyi kuitenkin pääosin arvostuserien muutoksella -10,5 mrd euroa.

Ulkomaisten suorien sijoitusten sijoituskannat 2004-2018

¹⁾ Luvut vuodesta 2013 alkaen eivät ole täysin vertailukelpoisia vuosien 2004–2012 lukujen kanssa johtuen kansainvälisen tilastointistandardin muutoksista.

Suomesta ulkomaille suuntautuvien sijoitusten kannan arvo vuoden 2018 lopussa oli 111,7 mrd. euroa, josta oman pääoman osuus oli 115,4 mrd. euroa ja vieraaseen pääomaan luettavien sijoitusten arvo -3,7 mrd. euroa. Ulkomaille suuntautuvien suorien sijoitusten kanta kasvoi 9,4 mrd. euroa edellisvuodesta. Vuonna 2018 rahoitustaloustoimimia kirjattiin Suomesta ulkomaille suorina sijoituksina nettomääräisesti 9,3 mrd. euroa.

Maaryhmittäin tarkasteltuna sijoitukset Suomeen tulivat pääosin EU:n alueelta, jonka yhteenlaskettu osuus sijoituskannasta vuoden 2018 lopussa oli 90 prosenttia. Euroalueen osuus Suomeen suuntautuvien suorien sijoitusten sijoituskannasta oli 50 prosenttia.

Tuottoja suorista sijoituksista kertyi ulkomailta Suomeen vuonna 2018 yhteensä 8,6 mrd. euroa ja Suomesta ulkomaille 6,6 mrd. euroa. Suomen saamat tuotot suhteutettuna ulkomaisten suorien sijoitusten kannan arvoon pysyi edellisvuoden tasolla. Vuonna 2018 tuottoprosentti oli 7,7.

Tähän julkistukseen sisältyy katsaus, jossa tarkastellaan tarkemmin ulkomaisten suorien sijoitusten kehitystä vuonna 2018

Sisällys

1. Ulkomaiset suorat sijoitukset vuonna 2018.....	4
1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus.....	4
1.2 Suorat sijoitukset maailmanlaajuisesti.....	5
1.3 Suomen ulkomaisten suorien sijoitusten virrat.....	5
1.4 Suorat sijoitukset ulkomailta Suomeen.....	6
1.5 Suorat sijoitukset Suomesta ulkomaille.....	8
1.6 Suorat sijoitukset maksutaseessa.....	10
1.7 Sijoitukset perimmäisen sijoittajan maan mukaan.....	11
1.8 Sijoitukset Suomesta ylimmän määräysvaltaisen omistajan mukaan.....	12

Taulukot

Taulukko 3. Suorat sijoitukset ulkomailta Suomeen, mrd. euroa.....	7
Taulukko 4. Suorat sijoitukset Suomesta ulkomaille, mrd euroa.....	8

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Ulkomaiset suorat sijoitukset, kanta maittain, milj. euroa.....	13
Liitetaulukko 2. Ulkomaiset suorat sijoitukset, virta maittain, milj. euroa.....	13
Liitetaulukko 3. Ulkomaiset suorat sijoitukset, tuotto maittain, milj. euroa.....	13

Kuviot

Taulukko 1. Suomesta ulkomaille suuntautuvat suorat sijoitukset.....	4
Taulukko 2. Ulkomailta Suomeen suuntautuvat suorat sijoitukset.....	4
Kuvio 1. Maailmanlaajuiset suorien sijoitusten virrat 2004–2018.....	5
Kuvio 2. Ulkomaisten suorien sijoitusten virrat 2004–2018.....	6
Kuvio 3. Suorat sijoitukset Suomeen välittömän sijoittajan maan mukaan, sijoituskanta 31.12.....	7
Kuvio 4. Ulkomailta Suomeen suuntautuvien suorien sijoitusten tuotto prosentti 2004–2018.....	8
Kuvio 5. Suorat sijoitukset Suomesta ulkomaille välittömän kohdemaan mukaan, sijoituskanta 31.12., mrd. euroa.....	9
Kuvio 6. Suomesta ulkomaille suuntautuvien suorien sijoitusten tuotto prosentti 2004–2018.....	10
Kuvio 7. Ulkomaiset suorat sijoitukset 2004–2018.....	10
Kuvio 8. Ulkomaisten suorien sijoitusten tuotot 2004–2018.....	11
Kuvio 9. Ulkomaiset suorat sijoitukset Suomeen välittömän ja perimmäisen sijoittajan mukaan, sijoituskanta 31.12.2018, mrd. euroa.....	12

Laatuseloste: Ulkomaiset suorat sijoitukset.....	14
--	----

1. Ulkomaiset suorat sijoitukset vuonna 2018

Tässä katsauksessa tarkastellaan ulkomaisten suorien sijoitusten kehitystä vuonna 2018. Katsauksen eri osioissa on nostettu esiin lukujen tulkintaan vaikuttavia tekijöitä. Myös tilaston kuvauskohde on syytä huomioida lukuja käytettäessä.

Vuosi 2018 oli Suomen suorissa sijoituksissa suurten monikansallisten yritysten yritysjärjestelyiden värittäjä. Suomeen suuntautuvien ulkomaisten suorien sijoitusten arvo vuoden 2018 lopussa oli yhteensä 62,4 mrd. euroa, laskua edelliseen vuoteen oli 12,6 mrd. euroa. Suomesta ulkomaille suuntautuvien sijoitusten arvo vuoden lopussa oli yhteensä 111,7 mrd. euroa, kasvua edelliseen vuoteen oli 9,4 mrd euroa. Tuottoja kirjautui suorista sijoituksista Suomeen nettomääräisesti 2,1 mrd. euroa.

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Ulkomaisten suorien sijoitusten tilasto kuvaa lähinnä monikansallisten konsernien kotimaisten ja ulkomaisten yksiköiden välisiä rahoitustaloustoimia, niistä syntyviä saamisia ja velkoja sekä kansainvälisiä yrityskauppoja.

Rahoitussaamiset ja -velat nettoutetaan suuntaperiaatteen mukaisissa suorien sijoitusten tiedoissa suoran sijoittajan ja sijoituskohteen välisen määräys-/vaikutusvallan suunnan mukaan. Suorat sijoitukset Suomeen kuvaavat sitä pääomaa, jonka ulkomainen sijoittaja on välittömästi sijoittanut Suomessa sijaitsevaan määräys- tai vaikutusvallassaan olevaan yritykseen. Suorat sijoitukset ulkomaille vastaavasti kuvaavat sitä pääomaa, jonka suomalainen sijoittaja on välittömästi sijoittanut ulkomailta sijaitsevaan määräys- tai vaikutusvallassaan olevaan yritykseen. Käänteiset sijoitukset eli suoran sijoituksen kohteena olevan yhteisön rahoitussaamiset suoralta sijoittajalta sekä sisäryitysten väliset sijoitukset huomioidaan suuntaperiaatteen mukaisissa tiedoissa. Sisäryitysten, joiden perimmäinen määräysvalta sijaitsee Suomessa, rahoitussaamiset ja -velat nettoutetaan ja kirjataan Suomesta ulkomaille suuntautuviksi suoriksi sijoituksiksi. Vastaavasti sisäryitysten, joiden perimmäinen määräysvalta sijaitsee ulkomailta, rahoitussaamiset ja -velat nettoutetaan ja kirjataan ulkomailta Suomeen suuntautuviksi suoriksi sijoituksiksi. Suuntaperiaatteen mukaiset suorien sijoitusten tiedot julkaistaan Ulkomaiset suorat sijoitukset-tilastossa.

Taulukko 1. Suomesta ulkomaille suuntautuvat suorat sijoitukset.

Oma pääoma
Vieras pääoma =
+ Saamiset suoran sijoituksen kohteilta
- Velat suoran sijoituksen kohteille (käänteiset sijoitukset)
+ Saamiset ulkomaisilta sisäryityksiltä
+ Saamiset ulkomaisilta sisäryityksiltä, joiden perimmäinen määräysvalta Suomessa
- Velat ulkomaisille sisäryityksille, joiden perimmäinen määräysvalta Suomessa

Taulukko 2. Ulkomailta Suomeen suuntautuvat suorat sijoitukset.

Oma pääoma
Vieras pääoma =
+ Velat suoralle sijoittajalle
- Saamiset suoralta sijoittajalta (käänteiset sijoitukset)
+ Velat ulkomaisille sisäryityksille
+ Velat ulkomaisille sisäryityksille, joiden perimmäinen määräysvalta ulkomailta
- Saamiset ulkomaisilta sisäryityksiltä, joiden perimmäinen määräysvalta ulkomailta

Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilasto ei monissakaan tapauksissa kuvaa ulkomaisten tekemiä reaali-investointeja Suomeen. Jos esimerkiksi ulkomaisessa määräysvallassa oleva kotimainen yritys tekee tehtaan laajennusinvestoinnin Suomessa eikä saa tähän rahoitusta suoraan ulkomaiselta sijoittajalta, laajennusinvestoinnin arvosta ei kohdistu mitään suorien sijoitusten tilastoon. Ulkomaiset suorat sijoitukset tulkitaan usein liian suoraviivaisesti reaali-investointeina, mutta näin ei vuonna 2014 julkistetun ETLA:n tutkimuksen mukaan useinkaan ole (ETLA 2014: Topias Leino ja Jyrki Ali-Yrkkö: How does foreign direct investment measure real investment by foreign owned companies). Läpivirtasijoitukset ja yritysten omistumuutokset eivät useinkaan johda reaali-investointeihin sijoituksen kohdemaassa. Lisäksi, jos

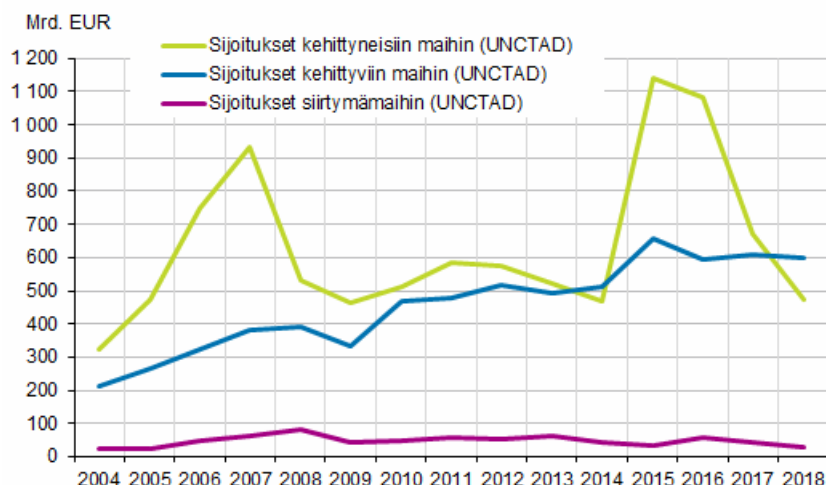
maassa jo toimivat ulkomaiset yritykset käyttävät investointiensa rahoitukseen kotimaisia rahoituskanavia, tämä ei näy ulkomaisena suorana sijoituksena. Haasteita ulkomaisten suorien sijoitusten tietojen tulkintaan luo myös yritystoiminnan voimakas keskittyneisyys. Lukuisia määriä pieniä kasvuyrityksiin tehtyjä sijoituksia peittää monikansallisen yrityksen normaaleihin konsernin sisäisiin rahoitusjärjestelyihin.

Lisää tässä katsauksessa käytettyjen käsitteiden määritelmiä löytyy tilaston kotisivulta: <http://tilastokeskus.fi/til/ssij/kas.html>.

1.2 Suorat sijoitukset maailmanlaajuisesti

YK:n kauppaja- ja kehitysjärjestön julkaiseman investointiraportin mukaan vuonna 2018 maailman suorien sijoitusten virrat supistuivat noin 17 prosenttia (UNCTAD: World Investment Report 2019). Sijoitusvirtojen supistuminen kohdistui erityisesti kehittyneisiin talouksiin suuntautuviin sijoituksiin. Kehittyviin maihin suuntautuneiden sijoitusten virrat pysyivät lähes ennallaan, kun kehittyneisiin maihin suuntautuneiden sijoitusten virrat supistuivat jyrkästi, noin 30 prosenttia. Virtojen supistuminen selittyy pääasiassa yhdysvaltalaisen monikansallisten yritysten kertyneiden tuottojen kotiuttamisesta vuoden 2018 ensimmäisellä puoliskolla sekä vuoden 2017 lopussa johtuen Yhdysvalloissa tehdyistä verotusuudistuksista.

Kuvio 1. Maailmanlaajuiset suorien sijoitusten virrat 2004–2018.

Yhteenlaskettuna ulkomaisia suoria sijoituksia tehtiin vuonna 2018 maailmanlaajuisesti 1098 mrd. euroa, josta 472 mrd. euroa suuntautui kehittyneisiin maihin ja 598 mrd. euroa kehittyviin talouksiin. Maittain tarkasteltuna Yhdysvallat oli suurin suorien sijoitusten kohdemaana ennen Kiinaa ja Hong Kongia. Sijoittajamaista suurimpia olivat Japani, Kiina ja Ranska. (UNCTAD 2019.)

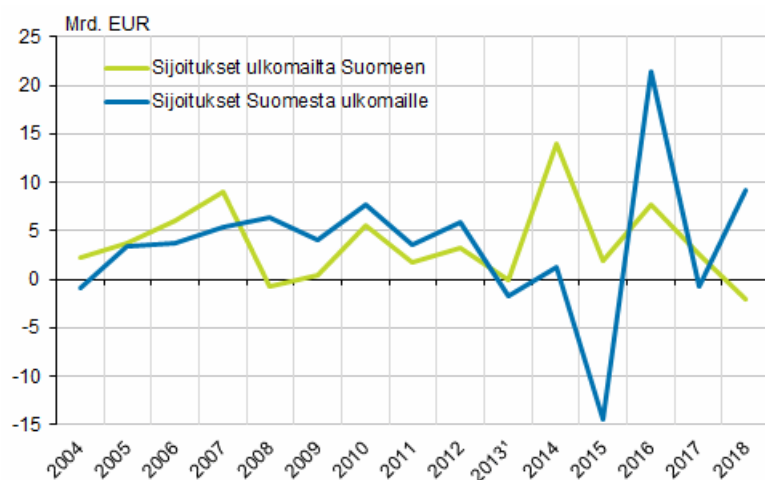
YK:n kauppaja- ja kehitysjärjestön investointiraportti ennustaa vuodelle 2019 suorien sijoitusten globaalien virtojen maltillista 10 prosentin kasvua, joka jää kuitenkin alle viimeisen 10 vuoden keskiarvon. Odotettu kasvu perustuu muun muassa verotusuudistusten vaikutusten hälvenemiseen. Lisäksi vuonna 2018 ilmoitukset uutta toimintaa luovista (greenfield investoinnit) hankkeista lisääntyivät, mikä myös osaltaan tukee kasvuodotuksia. Toisaalta kauppajännitteet voivat heikentää suorien sijoitusten kasvun kehitystä. (UNCTAD 2019.)

1.3 Suomen ulkomaisten suorien sijoitusten virrat

Vuonna 2018 suorien sijoitusten virrat ulkomailta Suomeen supistuivat, kun suoria sijoituksia ulkomailta Suomeen tehtiin nettomääräisesti -2,1 mrd. euroa mukaan lukien uudelleen sijoitetut voitot. Edellisen kerran ulkomailta Suomeen suuntautuneet virrat ovat olleet negatiiviset vuonna 2013. Maaryhmittäin tarkasteltuna suurin osa sijoituksista Suomeen tuli EU:n alueelta. Suorien sijoitusten virrat Suomesta ulkomaille puolestaan kasvoivat, kun suoria sijoituksia tehtiin ulkomaille nettomääräisesti 9,3 mrd. euroa mukaan lukien uudelleen sijoitetut voitot. Maaryhmittäin tarkasteltuna sijoituksia tehtiin eniten EU:n

alueelle ja Pohjois-Amerikkaan. Suoria sijoituksia ulkomailta Suomeen ja Suomesta ulkomaille on tarkasteltu tarkemmin luvuissa 1.4 ja 1.5.

Kuvio 2. Ulkomaisten suorien sijoitusten virrat 2004–2018.

Luvut vuodesta 2013 alkaen eivät ole täysin vertailukelpoisia vuosien 2004–2012 lukujen kanssa kansainvälisen tilastointistandardin muutoksista johtuen.

1.4 Suorat sijoitukset ulkomailta Suomeen

Suoria sijoituksia Suomeen tehtiin vuonna 2018 nettomääräisesti -2,1 mrd. euroa, mikä on selvästi vähemmän kuin kahtena edellisellä vuotena. Vuonna 2018 sijoituksia tehtiin oman pääoman ehtoihin eriin -4,0 mrd. euroa mukaan lukien uudelleen sijoitetut voitot ja vieraan pääoman ehtoihin eriin 1,9 mrd. euroa. Negatiiviset oman pääoman ehtoiset sijoitukset johtuvat osaltaan negatiivisista uudelleen sijoitetuista voitoista, jotka kuvaavat oman pääoman kertyneiden ja maksettujen tuottojen välistä eroa. Vuonna 2018 ulkomailta Suomeen suuntautuvien suorien sijoitusten omistajille maksetut tuotot olivat 1,4 mrd. euroa suuremmat kuin kertyneet tuotot. Negatiivisten uudelleen sijoitettujen voittojen lisäksi yhtiöt ovat palauttaneet pääomaa suomalaisista yhtiöistä kotimaahansa.

Ulkomaisten suorien sijoitusten arvo vuoden 2018 lopussa oli yhteensä 62,4 mrd. euroa, josta oman pääoman osuus oli 56,7 mrd. euroa ja vieraaseen pääomaan luettavien sijoitusten arvo 5,7 mrd. euroa. Oman pääoman arvo on tilastoitu pörssissä listattujen yritysten osalta markkina-arvon ja muiden yritysten osalta kirjanpitoarvon mukaan. Myös yrityskauppojen yhteydessä oman pääoman arvoa pyritään arvottamaan markkina-arvon mukaan, jonka määrittämisessä hyödynnetään toteutunutta kauppahintaa.

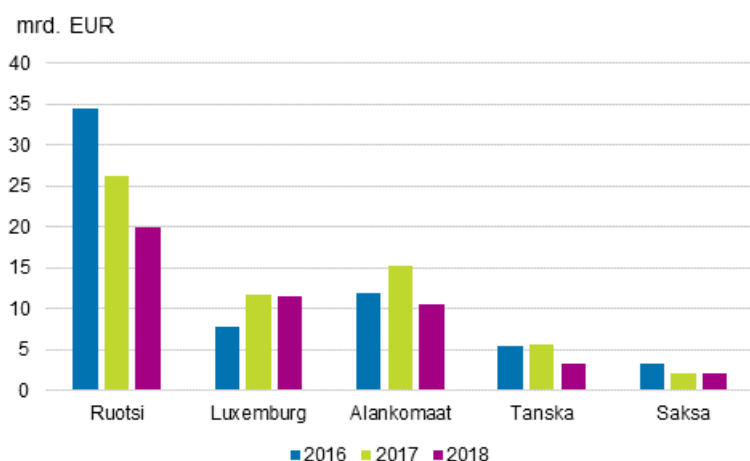
Vuoden 2018 aikana ulkomaisten suorien sijoitusten arvo laski 12,6 mrd. euroa. Vieraan pääoman erien kanta kasvoi 1,8 mrd. euroa, mikä selittyy rahoitustaloustoimilla. Oman pääoman erien sijoituskanta puolestaan supistui 14,4 mrd. euroa, mikä selittyy pääasiassa luokitusmuutoksilla, jotka kirjataan muiden arvostuserien muutoksiin. Luokitusmuutoksilla tarkoitetaan rahoitussaamisen tai -velan kannan arvonmuutosta, joka ei johdu rajojen ylittävistä rahoitustaloustoimista tai muista muutoksista. Luokitusmuutoksiin luetaan esimerkiksi yrityksen rajojen ylittävästä kotipaikan muutoksesta johtuvat saamis tai-velkakannan arvonmuutokset sekä muutokset, jotka johtuvat yritysjärjestelyistä, joissa yritysryhmä järjestee sisäistä omistusrakennettaan. Erään kirjataan myös muutokset jotka johtuvat sijoitustyypin muuttumisesta. Esimerkiksi jos omistuksen oikeuttava äänivalta ulkomaisessa sijoituskohteessa laskee alle 10 prosentin, ei sijoitus enää täytä suoran sijoituksen kriteereitä ja se luokitellaan maksutaseessa joko arvopaperisijoituksesi tai muuksi sijoitukseksi.

Taulukko 3. Suorat sijoitukset ulkomailta Suomeen, mrd. euroa.

	Yhteensä	Oma pääoma	Vieras pääoma
Sijoituskanta 31.12.2017	75,0	71,1	3,9
Rahoitustaloustoimet pl. uudelleen sijoitetut voitot	-0,7	-2,6	1,9
Uudelleen sijoitetut voitot	-1,4	-1,4	0,0
Valuuttakurssimuutokset	0,0	0,0	0,0
Muiden arvostuserien muutokset	-10,5	-10,5	-0,1
Sijoituskanta 31.12.2018	62,4	56,7	5,7

Maittain tarkasteltuna Suomeen on tehty suoria sijoituksia erityisesti Ruotsista (32 % sijoituskannasta), Luxemburgista (19 %), Alankomaista (17 %), Tanskasta (5 %) ja Saksasta (4 %). Maaryhmittäin tarkasteltuna sijoitukset Suomeen tulevat pääosin EU:n alueelta, jonka yhteenlaskettu osuus sijoituskannasta vuonna 2018 oli 90 prosenttia. Euromaiden osuus sijoituskannasta oli 50 prosenttia. Tässä esitetyt osuudet on laskettu välittömän sijoittajan kotimaan mukaan. Todellisuudessa sijoituksia hallinnoidaan usein ulkomaisen tytäryhtiön kautta, jolloin perimmäinen valtaa käyttävä sijoittaja sijaitsee jossakin toisessa maassa. Näitä perimmäisen sijoittajan kotimaan mukaan laskettuja lukuja on tarkasteltu tarkemmin tämän katsauksen luvussa 1.7.

Kuvio 3. Suorat sijoitukset Suomeen välittömän sijoittajan maan mukaan, sijoituskanta 31.12.

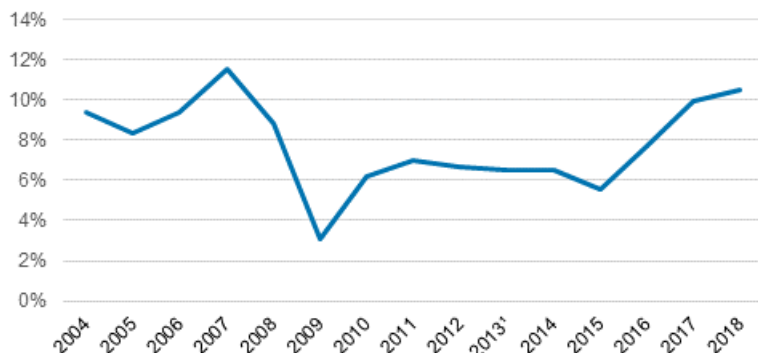
Toimialoittain tarkasteltuna Suomeen suuntautuvat ulkomaiset suorat sijoitukset kohdistuvat palvelualoista erityisesti muiden palveluiden yrityksiin (39 % kaikkien toimialojen sijoituskannasta) ja rahoitus- ja vakuutustoiminnan yrityksiin (9 %). Teollisuudessa eniten sijoituksia on tehty metalliteollisuuden (16 %) sekä kemianteollisuuden yrityksiin (12 %). Vuoden takaiseen verrattuna suurimmat laskut tapahtuivat teollisuuden ja palveluiden toimialoissa. Teollisuuden toimialan lasku selittyy pääsääntöisesti alaluokan, tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistuksen -toimialasta joka oli 4,5 mrd. euroa. Palveluiden alaluokka rahoitus- ja vakuutustoiminta laski 6,0 mrd. euroa vuoden takaisesta. Sijoituksen toimiala määräytyy kotimaisen yksikön toimialan mukaan. Tällöin esimerkiksi rahoitusalan osuutta kasvattavat järjestelyt, joissa esimerkiksi suomalaista teollisuusyritystä hallinnoidaan ulkomailta käsin tätä tarkoitusta varten Suomeen perustetun rahoitusalan luokiteltavan holding-yhtiön kautta.

Vuonna 2018 Suomeen suuntauneista sijoituksista ulkomaisille sijoittajille kertyi tuottoja yhteensä 6,6 mrd. euroa. Tuottoihin kirjattiin 7,6 mrd. euroa osinkoja ja 0,3 mrd. euroa korkoja. Tuotoista -1,4 mrd. euroa oli uudelleen sijoitettuja voittoja, jotka kuvaavat tietynä vuonna oman pääoman kertyneiden ja omistajille maksettujen tuottojen välistä eroa. Uudelleen sijoitetut voitot -1,4 mrd. euroa kirjataan myös Suomeen suuntauneiden sijoitusten virtoihin (ks. taulukko 3).

Ulkomaisille sijoittajille kertyneet tuotot suhteutettuna sijoituskannan arvoon kasvoivat edellisvuodesta. Vuonna 2018 tuotto suhteutettuna vuoden lopun sijoitusten arvoon oli 10,5 prosenttia, kun vuonna 2017

tuottoprosentti oli 10,0. Eniten tuottoja euromääräisesti kertyi Ruotsille 3,0 mrd. euroa, Alankomaille 1,3 mrd. euroa ja Tanskalle 0,5 mrd. euroa.

Kuvio 4. Ulkomailta Suomeen suuntautuvien suorien sijoitusten tuottoprosentti 2004–2018.

¹⁾ Luvut vuodesta 2013 alkaen eivät ole täysin vertailukelpoisia vuosien 2004–2012 lukujen kanssa kansainvälisen tilastointistandardin muutoksista johtuen.

1.5 Suorat sijoitukset Suomesta ulkomaille

Suomesta tehtiin suoria sijoituksia ulkomaille vuonna 2018 nettomääräisesti 9,3 mrd. euroa. Oman pääoman ehtoisia sijoituksia ulkomaille tehtiin nettomääräisesti 1,6 mrd. euroa mukaan lukien uudelleen sijoitetut voitot, ja vieraan pääoman ehtoisia sijoituksia tehtiin nettomääräisesti 7,7 mrd. euroa. Vuonna 2018 Suomesta ulkomaille tehtyjen suorien sijoitusten nettomäärä 9,3 mrd. euroa on huomattavasti suurempi kuin vuonna 2017, jolloin ulkomaille tehtiin suoria sijoituksia nettomääräisesti -0,7 mrd. euroa. Muutos ulkomaille suuntautuvissa sijoituksissa selittyy pääosin vieraan pääoman erien rahoitustaloustoimien kasvulla.

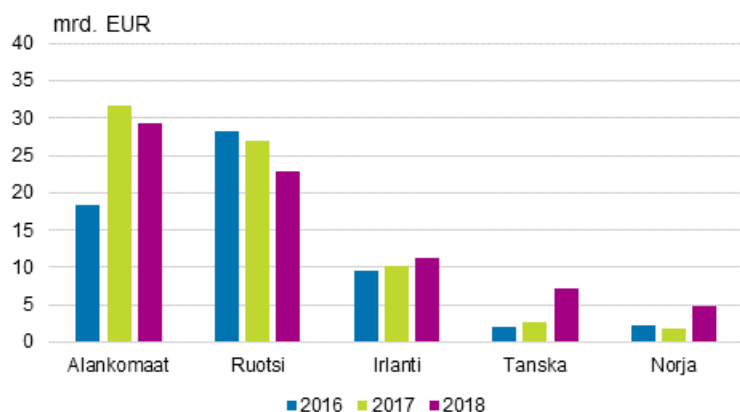
Ulkomaille suuntautuvien suorien sijoitusten kannan arvo vuoden 2018 lopussa oli 111,7 mrd. euroa, josta oman pääoman osuus oli 115,4 mrd. euroa ja vieraaseen pääomaan luettavien sijoitusten arvo oli -3,7 mrd. euroa. Sijoituskannan arvonnousu 9,4 mrd. euroa selittyy pääosin vieraan pääoman ehtoisten rahoitustaloustoimien positiivisella kasvulla. Suurin muutos vieraan pääoman ehtoisissa erissä tapahtui lainojen käänteisissä sijoituksissa. Vuonna 2018 muihin arvonnmuutoksiin kirjattavat luokitusmuutokset olivat 3,0 mrd. euroa. Kuitenkin muiden arvostuserien kokonaismuutokset jäivät pieneksi, koska myös muihin arvonnmuutoksiin kirjattavien hinnanmuutosten vaikutus oli päinvastainen luokitusmuutoksiin verrattuna.

Taulukko 4. Suorat sijoitukset Suomesta ulkomaille, mrd euroa

	Yhteensä	Oma pääoma	Vieras pääoma
Sijoituskanta 31.12.2017	102,3	113,7	-11,5
Rahoitustaloustoimet pl. uudelleen sijoitetut voitot	9,2	1,5	7,7
Uudelleen sijoitetut voitot	0,1	0,1	0,0
Valuuttakurssimuutokset	0,5	0,2	0,3
Muiden arvostuserien muutokset	-0,4	-0,1	-0,2
Sijoituskanta 31.12.2018	111,7	115,4	-3,7

Maittain tarkasteluna suorat sijoitukset Suomesta suuntautuvat erityisesti Alankomaihin (26 % sijoituskannasta), Ruotsiin (20 %), Irlantiin (10 %), Tanskaan (6 %) ja Norjaan (4 %). Maaryhmittäin tarkasteltuna sijoitukset suuntautuvat pääosin EU:n alueelle, jonka yhteenlaskettu osuus sijoituskannasta vuoden 2018 lopussa oli 80 prosenttia. Euroalueelle kuuluvien maiden osuus ulkomaille suuntautuvien suorien sijoitusten sijoituskannasta oli 50 prosenttia.

Kuvio 5. Suorat sijoitukset Suomesta ulkomaille välittömän kohdemaan mukaan, sijoituskanta 31.12., mrd. euroa

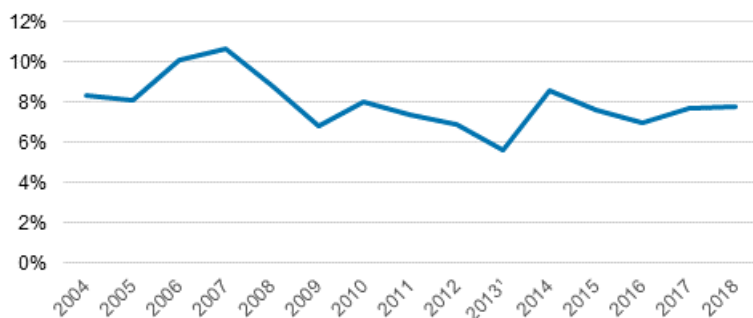
Yllä lasketut osuudet on laskettu välittömän sijoituskohteen maan mukaan. Suomesta ulkomaille suuntautuvista sijoituksista ei ole käytössä perimmäisen sijoituskohteen maan mukaisia tietoja, jolloin tarkempaa erittelyä lopullisesta sijoituskohteesta ei ole mahdollista esittää. Kuitenkin suuri osa ulkomaille suuntautuvista sijoituksista liittyy globaalin yrityksen tai sen osan hallintaan ja itse tuotannollinen toiminta sijoittuu johonkin toiseen kohdemaahan.

Suomesta ulkomaille suuntautuvien suorien sijoitusten toimiala määräytyy suomalaisen sijoittajan toimialan mukaan. Toimialoittain tarkasteltuna Suomesta ulkomaille suuntautuvia suoria sijoituksia pitävät hallussaan teollisuuden toimialoista erityisesti metalliteollisuuden (28% kaikkien toimialojen sijoituskannasta) ja metsäteollisuuden (10 %) yritykset. Palveluiden toimialoista sijoituksia ulkomaille tekivät erityisesti rahoitus- ja vakuutus toiminta (22 %) sekä muiden palveluiden (10 %) yritykset. Rahoitus- ja vakuutus toiminnan yritysten ulkomaisten sijoitusten arvo kasvoi vuoden takaisesta 4,6 mrd. euroa, ja muut toimialat kasvoivat 3,0 mrd. euroa. Suurin lasku toimialojen sijoituskannassa oli metalliteollisuudella -1,2 mrd. euroa, laskua teollisuuden toimialaan tasoitti muun teollisuuden kasvu 1,6 mrd. eur.

Vuonna 2018 ulkomaille suuntautuneista sijoituksista Suomeen kirjautui tuottoja yhteensä 8,6 mrd. euroa, kasvua viime vuoteen on tapahtunut 0,8 mrd. euroa. Vuoden 2018 tuotoista 8,2 mrd. euroa oli osinkoja, 0,3 mrd. euroa korkoja ja 0,1 mrd. euroa uudelleen sijoitettuja voittoja. Saadut osingot kasvoivat vuoden takaisesta 1,0 mrd. euroa. Uudelleen sijoitetut voitot 0,1 mrd. euroa kirjataan myös Suomesta ulkomaille suuntautuneiden sijoitusten virtoihin (ks. taulukko 4).

Suomen saamat tuotot suhteutettuna ulkomaisten suorien sijoitusten kannan arvoon pysyivät samalla tasolla edelliseen vuoteen verrattuna, kun tuottoprosentti oli 7,7 sekä vuonna 2017 että 2018. Vaikka sijoitusten kannat ovat kasvaneet on tuotto suhteessa kantaan pysynyt samana. Eniten tuottoja Suomelle kertyi euromääräisesti Ruotsista 4,0 mrd. euroa, Alankomaista 1,2 mrd. euroa ja Yhdysvalloista 0,7 mrd. euroa.

Kuvio 6. Suomesta ulkomaille suuntautuvien suorien sijoitusten tuotto prosentti 2004–2018.

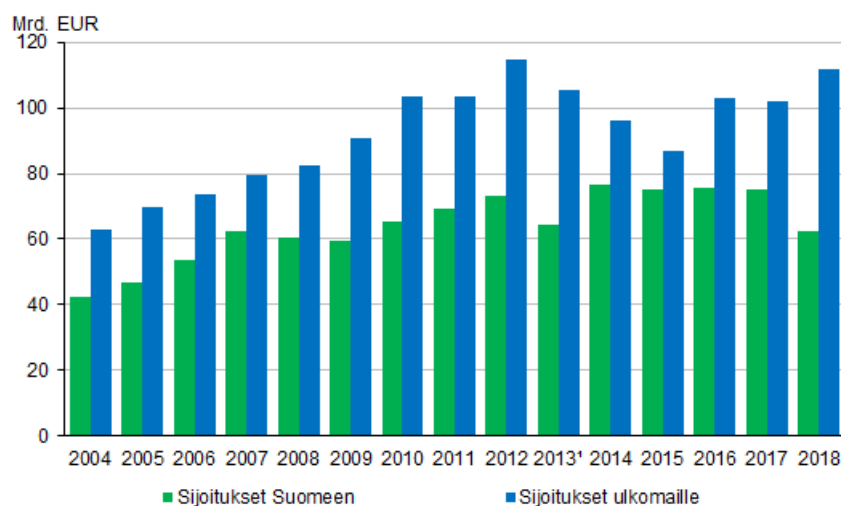
¹⁾ Luvut vuodesta 2013 alkaen eivät ole täysin vertailukelpoisia vuosien 2004–2012 lukujen kanssa kansainvälisen tilastointistandardin muutoksista johtuen.

1.6 Suorat sijoitukset maksutaseessa

Tässä katsauksessa esitetyt suuntaperiaatteen mukaiset ulkomaisten suorien sijoitusten luvut eroavat Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilaston bruttoluvuista. Maksutaseen eroavaa tilastointitapaa on tarkasteltu tarkemmin tilastovuoden 2013 katsauksen luvussa 2.2.

Suomeen suuntautuneiden ulkomaisten suorien sijoitusten kannan arvo vuoden 2018 lopussa oli 62,4 mrd. euroa, ja vastaavien Suomesta ulkomaille suuntautuvien sijoitusten kannan arvo 111,7 mrd. euroa. Vuonna 2018 Suomeen suuntautuneiden sijoitusten kannan arvo laski, kun taas ulkomaille suuntautuneiden sijoitusten kannan arvo nousi. Tämän seurauksena suorien sijoitusten nettovarallisuusasema vahvistui huomattavasti, kun suoriin sijoituksiin liittyvä nettosaaminen kasvoi 49,2 mrd. euroon edellisen vuoden 27,2 mrd. eurosta. Erityisesti suorat sijoitukset parantavat yrityssektorin ulkomaista nettovarallisuusasemaa. Suoriin sijoituksiin liittyvä nettovarallisuusasema on sama myös Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilastossa, vaikkakin maksutaseen bruttoluvut eroavat tässä esitetyistä suuntaperiaatteen mukaisista luvuista.

Kuvio 7. Ulkomaiset suorat sijoitukset 2004–2018.

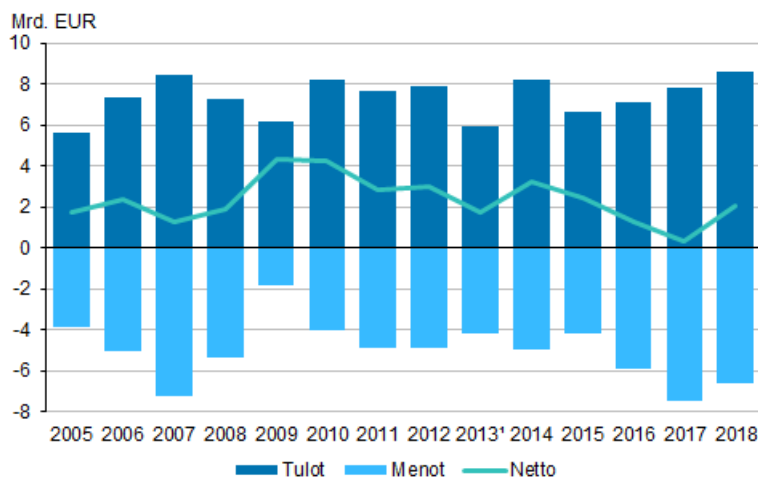

¹⁾ Luvut vuodesta 2013 alkaen eivät ole täysin vertailukelpoisia vuosien 2004–2012 lukujen kanssa johtuen kansainvälisen tilastointistandardin muutoksista.

Tuottoja suorista sijoituksista kertyi ulkomailta Suomeen vuonna 2018 yhteensä 8,6 mrd. euroa ja Suomesta ulkomaille 6,6 mrd. euroa. Nämä omaisuustulot kirjautuvat Suomen vaihtotaseen ensitulon erään ja niiden nettovaikutus Suomen vaihtotaseeseen oli 2,1 mrd. euroa vuonna 2018. Suorien sijoitusten nettotuotot kasvoivat edeltävästä vuodesta, mikä johtui sekä ulkomaille maksettujen, eli Suomeen suuntautuneiden suorien sijoitusten tuottojen laskusta, että Suomeen maksettujen tuottojen kasvusta. Kuviosta 8 voidaan

nähdä, että suoriin sijoituksiin liittyvät tuotot ovat parantaneet Suomen vaihtotasetta koko tarkastelujakson 2004–2018 ajan. Ulkomaisten suorien sijoitusten tuottojen nettovaikutus vaihtotaseen ensituloon on vaihdellut 0,4 mrd. euron ja 4,3 mrd. euron välillä.

Kuvio 8. Ulkomaisten suorien sijoitusten tuotot 2004–2018.

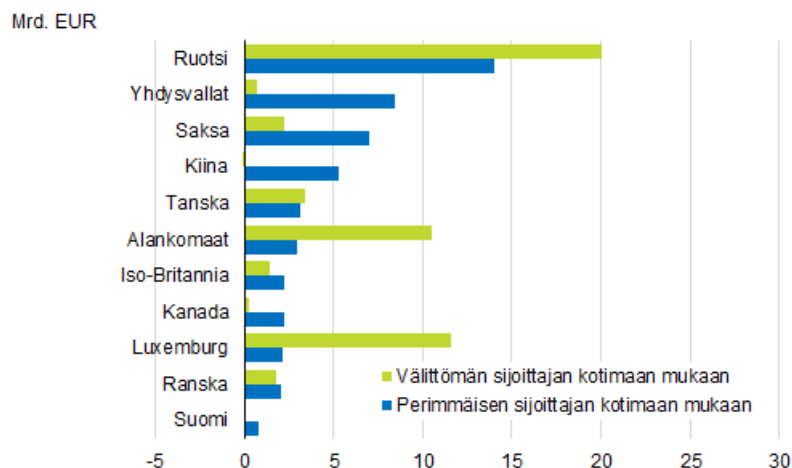
¹⁾ Luvut vuodesta 2013 alkaen eivät ole täysin vertailukelpoisia vuosien 2004–2012 lukujen kanssa johtuen kansainvälisen tilastointistandardin muutoksista.

1.7 Sijoitukset perimmäisen sijoittajan maan mukaan

Perinteisesti suoria sijoituksia on tarkasteltu vain välittömän sijoittajan kotimaan mukaan. Uudet tilastointistandardit ja aiempaa tarkemmalla tasolla kerätyt tiedot mahdollistavat suorien sijoitusten maakohtaisen analysoinnin myös perimmäisen suoran sijoittajan kotimaan mukaan vuodesta 2013 alkaen. Perimmäisellä suoralla sijoittajalla tässä yhteydessä tarkoitetaan sitä tahoa, joka on ylimpänä ulkomaisen suoran sijoittajan määräysvaltaketjussa. Perimmäinen suora sijoittaja ei ole minkään muun yksikön määräysvallassa ja se voi olla myös kotimainen yksikkö.

Kuviosta 9 voidaan nähdä, että Suomeen suuntautuvia suoria sijoituksia on tehty Ruotsista, Alankomaista ja Luxemburgista selvästi enemmän silloin, kun sijoituksia tarkastellaan välittömän sijoittajan kotimaan mukaan, kuin silloin, kun sijoituksia tarkastellaan perimmäisen sijoittajan maan mukaan. Tämä viittaa siihen, että kyseisiä sijoituksia hallinnoidaan näihin maihin sijoittuneen yhtiön kautta, vaikka todellinen sijoittaja löytyykin jostain muualta. Yhdysvaltojen, Saksan ja Kiinan osalta tilanne on päinvastainen. Näistä maista siis hallitaan selvästi suurempaa osaa Suomeen suuntautuvista suorista sijoituksista kuin näitä sijoituksia välittömästi tehdään. Perimmäisen suoran sijoittajan mukaisessa tarkastelussa myös Suomen osuus on hyvä huomioida. Tämä johtuu siitä, että kotimaiset yritykset omistavat kotimaisia tytäryhtiöitään ulkomaisten tytäryhtiöidensä kautta.

Kuvio 9. Ulkomaiset suorat sijoitukset Suomeen välittömän ja perimmäisen sijoittajan mukaan, sijoituskanta 31.12.2018, mrd. euroa.

1.8 Sijoitukset Suomesta ylimmän määräysvaltaisen omistajan mukaan

Suomesta ulkomaille suuntautuvien sijoitusten tilastointi perimmäisen kohdemaan mukaan ei ole mahdollista käytettävissä olevien tietolähteiden avulla. Sen sijaan Suomesta ulkomaille sijoituksia tehneiden yritysten määräysvalta- ja tutkijajärjestelmien avulla voidaan tarkastella, kuinka suuri osuus Suomen suorista sijoituksista ulkomaille on suomalaiskontrollissa olevien yritysten tekemiä. Tämänkin tarkastelun rajoitteena on pitäytyminen yrityksen omistusketjun yhtiömuotoisissa yksiköissä. Esimerkiksi Luxemburgiin rekisteröidyn emoyhtiön todellisia omistajia voivat olla suomalaiset yksityishenkilöt.

Vuonna 2018 Suomesta ulkomaille suuntautuvien sijoitusten arvo oli 111,7 mrd. euroa, josta 90 prosenttia oli suomalaiskontrollissa olevien yritysten hallussa. Suomen ulkopuolisia merkittäviä perimmäisiä sijoittajamaita olivat Yhdysvallat (4 prosenttia) ja Ruotsi (3 prosenttia). Tarkastellessa sijoituksia Suomesta ylimmän määräysvaltaisen omistajan mukaan Suomea ei voida pitää merkittävänä suorien sijoitusten läpivirtausmaana.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Ulkomaiset suorat sijoitukset, kanta maittain, milj. euroa

		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sijoitus Suomeen	Ruotsi	33 222	32 125	37 056	34 540	26 288	20 040
	Luxemburg	3 478	8 390	819	7 874	11 776	11 561
	Alankomaat	9 993	13 751	13 509	11 853	15 257	10 493
	Tanska	4 482	5 686	4 761	5 455	5 701	3 408
	Saksa	2 553	2 691	3 381	3 303	2 138	2 210
Sijoitus ulkomaille	Ruotsi	33 057	30 425	28 930	28 247	27 001	22 853
	Alankomaat	16 190	18 381	12 787	18 267	31 565	29 260
	Tanska	975	943	1 380	1 970	2 574	7 218
	Irlanti	11 724	10 883	11 143	9 460	10 162	11 190
	Norja	1 023	1 129	2 213	2 327	1 837	4 815

Liitetaulukko 2. Ulkomaiset suorat sijoitukset, virta maittain, milj. euroa

		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sijoitus Suomeen	Ruotsi	-387	1 697	2 129	594	-2 272	-2 954
	Luxemburg	476	4 255	-2 796	7 710	2 612	-153
	Alankomaat	-1 512	4 254	782	577	1 721	-1 819
	Tanska	194	1 149	-786	39	370	374
	Saksa	-238	-331	809	504	330	146
Sijoitus ulkomaille	Ruotsi	331	2 137	-4 828	3 027	343	1 824
	Alankomaat	-3 849	2 537	-10 850	3 799	12 680	-124
	Tanska	-478	-69	88	882	392	-163
	Irlanti	996	-843	-176	-1 137	517	1 535
	Norja	-428	37	2 678	-64	-233	462

Liitetaulukko 3. Ulkomaiset suorat sijoitukset, tuotto maittain, milj. euroa

		2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sijoitus Suomeen	Ruotsi	2 209	2 308	2 914	3 107	3 503	3 002
	Luxemburg	-156	-1 644	-2 086	705	630	218
	Alankomaat	1 089	2 549	1 705	471	1 318	1 335
	Tanska	346	451	412	301	462	525
	Saksa	169	350	442	291	304	226
Sijoitus ulkomaille	Ruotsi	1 873	3 502	2 803	2 785	2 823	4 037
	Alankomaat	1 135	1 580	1 634	2 308	1 587	1 233
	Tanska	51	135	200	215	558	267
	Irlanti	131	129	58	111	107	78
	Norja	99	120	40	205	41	278

Laatuseloste: Ulkomaiset suorat sijoitukset

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilasto kuvaa vuosittain sijoitustoimia, jotka perustuvat merkittävään vaikutusvalttaan tai määräysvalttaan sijoituskohteessa. Käytännössä tilasto kuvaa monikansallisten konsernien kotimaisten ja ulkomaisten konserninosien välisiä rahoitustaloustoimia ja niistä syntyviä saamisia ja velkoja sekä kansainvälisiä yrityskauppoja. Tilaston tietojen avulla voidaan myös arvioida talouden globalistumisen astetta. Ulkomaiset suorat sijoitukset ovat osa maksutasetilastoinnin kehikkoa, mutta julkaistaan kerran vuodessa omana tilastonaan.

Tilaston laatiminen perustuu Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetukseen (184/2005), jossa säädetään maksutasetta, kansainvälistä palvelukauppaa ja ulkomaisia suorita sijoituksia koskevista tilastoista. Laadinnassa noudatetaan Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n maksutasekäsikirjan (Balance of Payments and International Investment Position Manual 6th ed., 2009 [BPM6]) sekä Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön OECD:n ulkomaisia suorita sijoituksia koskevan käsikirjan (Benchmark Definition of Foreign Direct Investment 4th ed., 2008 [BD4]) suosituksia.

Suorien sijoitusten tilastoa on julkaistu osana maksutasetilastoja Suomen Pankissa vuodesta 1968 lähtien. Maksutasetilastoinnin päävastuu siirtyi Tilastokeskukselle 1.1.2014 alkaen ja Tilastokeskus julkaisee Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilastoa omana tilastonaan vuodesta 2014 alkaen. Uusien tilastostandardien myötä suorat sijoitukset julkaistaan nettomääräisenä Ulkomaiset suorat sijoitukset tilastossa sekä bruttomääräisenä osana maksutasetilastoa.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Tilastossa käytetyt luokitukset ovat maaluokitus, toimialaluokitus (TOL 2008) ja sektoriluokitus (2012).

Tilaston keskeisiä käsitteitä ovat:

- **Suora sijoitus:** Sijoittajan (Direct Investor) ja toisessa maassa sijaitsevan kohteen (Direct Investment Enterprise) välillä on suoran sijoituksen suhde, kun sijoittajalla on kohteessa määräysvalta (yli 50 % osakeyhtiön äänivallasta) tai merkittävä vaikutusvalta (vähintään 10 % ja enintään 50 % osakeyhtiön äänivallasta). Sijoituksen suunta (joko ulkomailta Suomeen tai Suomesta ulkomaille) määräytyy tilastossa osapuolten välisen määräys-/vaikutusvallan suunnan perusteella. Suoriksi sijoituksiksi kutsutaan suoran sijoituksen suhteessa olevien osapuolten välisiä rahoitustaloustoimia. Suorien sijoitusten pääoma jaetaan oman ja vieraan pääoman ehtoihin eriin. Vaihtotaseessa esitettyjen uudelleen sijoitettujen voittojen vastaerä kirjataan omaan pääomaan. Omaan pääomaan luetaan kaupat yritysten osakkeilla, osakkeiden merkinnät suunnatuissa aneissa ja muut peruspääoman sijoitukset. Oman pääoman arvo on tilastoitu pörssissä listattujen yritysten osalta markkina-arvon ja muiden yritysten osalta kirjanpitoarvon mukaan. Yrityskauppojen yhteydessä oman pääoman arvoa pyritään arvottamaan markkina-arvon mukaan, jonka määrittäessä hyödynnetään toteutunutta kauppahintaa. Suorien sijoitusten vieraan pääoman ehtoihin eriin luetaan yksittäislainat, vuokrausluotot, talletukset konsernitileille, omaan pääomaan rinnastettavat pääomalainat, kauppaluotot, lainojen korkojen suoritusperusteiseen kirjaukseen liittyvät siirtovelat ja -saamiset, joukkovelkakirjalainat ja rahamarkkinapaperit. Jos sekä velkoja että velallinen ovat muuta rahoitustoimintaa kuin vakuutusta harjoittavia, ainoastaan ns. ikuiset lainat luokitellaan suorien sijoitusten vieraaseen pääomaan. Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilasto julkaistaan uudistetun suuntaperiaatteen mukaan. Uudet tilastointistandardit (BPM6/BD4) suosittavat bruttomääräisen saamis/velka -periaatteen soveltamista suoriin sijoituksiin maksutase- sekä ulkomainen nettovarallisuus -tilastojen yhteydessä. Vastaavasti nettomääräistä uudistettua suuntaperiaatetta suositellaan sovellettavaksi suorien sijoitusten maittaisten ja toimialoittaisten tarkastelujen yhteydessä. Eriävistä esitystavoista johtuen tilastoissa esitetyt suorien sijoitusten luvut eroavat toisistaan.
- **Käänteinen sijoitus:** Suoran sijoituksen kohteena olevan yhteisön (Direct Investment Enterprise) rahoitussaamiset suoralta sijoittajaltaan (Direct Investor) luetaan käänteisiksi sijoituksiksi.

- **Läpivirtaussijoitus:** Sijoitukset, joissa kotimainen sijoituskohde vastaanottaa ulkomaiselta suoralta sijoittajalta pääomaa ja sitten sijoittaa tämän pääoman edelleen omiin suorien sijoitusten kohteisiinsa ulkomaille. Läpivirtaussijoitukset kasvattavat samalla erällä sekä ulkomailta Suomeen että Suomesta ulkomaille suuntautuneita suoria sijoituksia. Kun läpivirtaussijoitukset ovat negatiiviset, ulkomaiset sijoittajat ovat purkaneet Suomen läpi tekemiään sijoituksia, mikä supistaa sekä ulkomailta Suomeen että Suomesta ulkomaille suuntautuneita suoria sijoituksia.
- **Paikallisyrittäjäryhmä:** Samassa maassa saman määräysvaltaisen tahon omistuksessa olevat yritykset kuuluvat paikallisyrittäjäryhmään. Ulkomaisia tytäryhtiöitä sekä niitä kotimaisia tytäryhtiöitä, joissa omistusketju kulkee ulkomaiden kautta, ei lasketa kuuluviksi kyseiseen paikallisyrittäjäryhmään.
- **Perimmäinen suora sijoittaja:** Ulkomaisessa yhtiössä määräysvaltaa käyttävä ulkomailta tai kotimaassa sijaitseva institutionaalinen yksikkö, joka on ylimpänä suoran sijoittajan määräysvaltaketjussa. Perimmäinen suora sijoittaja ei ole minkään muun institutionaalisen yksikön määräysvallassa. Perimmäinen suora sijoittaja voi olla myös ulkomailta tai kotimaassa pysyvästi asuva yksityishenkilö.
- **Pääomavirta:** Ulkomailta Suomeen suuntautuvissa suorissa sijoituksissa ulkomaisen sijoittajan tietynä ajanjaksona suomalaiskohteisiin nettomääräisesti sijoittama pääoma. Vastaavasti Suomesta ulkomaille suuntautuvissa sijoituksissa suomalaisen sijoittajan tietynä ajanjaksona ulkomaisiin kohteisiin nettomääräisesti sijoittama pääoma.
- **Saamis/velka-periaate:** Saamis/velka -periaatteen mukaan suoriin sijoituksiin lukeutuvat rahoitustaloustoimet esitetään raportoitavien yhteisöjen vastaavien taseessa esitettyjen tietojen mukaan joko saamisina ulkomailta tai velkoina ulkomaille. Saamis/velka -periaate ei huomioi suuntaperiaatteen mukaisia käänteisiä sijoituksia. Myös sisaryhtiöiden välisten sijoitusten käsittely eroaa. Suorat sijoitukset kirjataan maksutaseeseen saamis/velka -periaatteen mukaisesti.
- **Sijoituskanta:** Ulkomaisen sijoittajan suomalaisiin kohteisiin sijoittaman pääoman arvo tietyllä hetkellä (suorat sijoitukset ulkomailta Suomeen). Vastaavasti myös suomalaisen sijoittajan ulkomaisiin kohteisiin sijoittaman pääoman arvo tietyllä hetkellä (suorat sijoitukset Suomesta ulkomaille).
- **Sisäryitys:** Sisäryitykset ovat kytköksissä toisiinsa yhteisen emoyrityksen kautta.
- **Suuntaperiaate:** Rahoitussaamiset ja -velat nettoutetaan suuntaperiaatteen mukaisissa suorien sijoitusten tiedoissa suoran sijoittajan ja sijoituskohteen välisen määräys-/vaikutusvallan suunnan mukaan. Suorat sijoitukset Suomeen kuvaa sitä pääomaa, jonka ulkomainen sijoittaja on välittömästi sijoittanut Suomessa sijaitsevaan määräys- tai vaikutusvallassaan olevaan yritykseen. Suorat sijoitukset ulkomaille vastaavasti kuvaa sitä pääomaa, jonka suomalainen sijoittaja on välittömästi sijoittanut ulkomailta sijaitsevaan määräys- tai vaikutusvallassaan olevaan yritykseen. Käänteiset sijoitukset eli suoran sijoituksen kohteena olevan yhteisön rahoitussaamiset suoralta sijoittajalta sekä sisäryitysten väliset sijoitukset huomioidaan suuntaperiaatteen mukaisissa tiedoissa. Sisäryitysten, joiden perimmäinen määräysvalta sijaitsee Suomessa, rahoitussaamiset ja -velat nettoutetaan ja kirjataan Suomesta ulkomaille suuntautuviksi suoriksi sijoituksiksi. Vastaavasti sisäryitysten, joiden perimmäinen määräysvalta sijaitsee ulkomailta, rahoitussaamiset ja -velat nettoutetaan ja kirjataan ulkomailta Suomeen suuntautuviksi suoriksi sijoituksiksi. Suuntaperiaatteen mukaiset suorien sijoitusten tiedot julkaistaan Ulkomaiset suorat sijoitukset-tilastossa.
- **Uudelleen sijoitetut voitot:** Uudelleen sijoitetut voitot lasketaan sijoituskohteiden oman pääoman tuoton ja maksettujen osinkojen välisenä erotuksena. Vaihdotaseessa esitettyjen uudelleen sijoitettujen voittojen vastaerä kirjataan rahoitustaseeseen omaan pääomaan.
- **Välitön suora sijoittaja:** Yrityksen määräys- tai vaikutusvaltaketjussa ensimmäinen ulkomailta sijaitseva institutionaalinen yksikkö.

1.3. Lait ja asetukset

Tilastokeskuksen tiedonkeruuvaltuudet pohjautuvat tilastolakiin (280/2004, muut. 361/2013). Suomella on lakisäätteisiä velvoitteita tuottaa ja raportoida maksutasetilastoa/suoria sijoituksia Euroopan keskuspankille (EKP) (EKP:n suuntaviivat EKP/2004/15 (muutettu EKP/2007/3) sekä EKP:n suuntaviivat EKP/2011/23 (muutettu EKP/2013/25)) ja Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle Eurostatille (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 184/2005, muutettu (EY) N:o 707/2009 sekä komission asetus 555/2012) sekä Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilaston tärkeimmät tietolähteet ovat vuosittainen tilinpäätöspohjainen kyselytutkimus ulkomaisista rahoitussaamisista ja -veloista (BOPA) sekä kuukausittainen kysely ulkomaisista rahoitussaamisista ja -veloista (BOPM). Tiedonkeruut ovat olleet vuoteen 2017 saakka Tilastokeskuksen ja Suomen Pankin yhteiskeruita. Vuoden 2017 alusta lähtien vastuu tiedonkeruista siirtyi kokonaisuudessaan Tilastokeskukselle. Samassa yhteydessä kuukausittainen ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen tiedonkeruu (BOPM) on korvattu Rahoitussaamisten ja -velkojen neljännesvuosikyselyllä (BOPQ). Tiedot kerätään Tilastokeskuksen keruujärjestelmässä toteutetuilla web-lomakkeilla.

Vuosikysely pohjautuu cut-off -otantaan, jossa vastaajat valitaan siten, että noin 95 % suorien sijoitusten kantojen arvosta saadaan katettua. Kyselyn kehikko perustuu yritysrekisteriin ja sen lisätietoihin ulkomaalaisomistuksesta, konsernirekisteriin ja sen tietoihin tytäryhtiöistä sekä verohallinnon aineistoon. Vuosittain kyselyn piiriin kuuluu kaikkiaan noin 1100 paikallisyrittäjäryhmää. Vuosikyselytiedot ovat käytettävissä tilastovuotta seuraavan vuoden syyskuussa osana Maksutase ja ulkomainen varallisuusarvio -vuosijulkaisua ja lokakuussa osana Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilaston julkaisua. Tätä ennen julkaistavissa luvuissa vuosikyselyistä saatavat tiedot on arvioitu viimeisimmän käytettävissä olevan vuosikyselyn avulla.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Maksutaseeseen ja ulkomaiseen varallisuusarvioon ja siten myös suoriin sijoituksiin kirjataan vain Suomessa sijaitsevan ja ulkomailla sijaitsevan institutionaalisen yksikön välisiä rahoitustaloustoimia. Jos ulkomainen sijoittaja ostaa kohdeyrityksen Suomeen perustettavan holdingyhtiön nimiin ja holdingyhtiö rahoittaa puolet kauppahinnasta ulkomaiselta sijoittajalta samallaan pääomalla ja loput Suomesta nostetulla pankkilainalla, suoriin sijoituksiin kirjataan vain ulkomaisen sijoittajan holdingyhtiön sijoittama pääoma.

Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilasto ei kuvaa reaali-investointeja. Jos esimerkiksi ulkomaisessa määräysvallassa oleva yritys tekee tehtaan laajennusinvestoinnin Suomessa eikä saa tähän rahoitusta suoraan ulkomaiselta sijoittajalta, laajennusinvestoinnista ei kirjata mitään suorien sijoitusten tilastoon.

Tilaston keskeisimmät virhelähteet liittyvät vastaukseen ja alipeittoon. Vastauksen puuttuessa tilastoa täydennetään edellisvuoden tiedoilla mikäli mahdollista. Muussa tapauksessa puuttuva tieto paikataan imputoinnilla. Kyselytutkimuksen peitolla tarkoitetaan tutkimuskehikon oikeellisuutta suhteessa siihen joukkoon, joka tutkimuksella halutaan kattaa. Tämän tiedustelun kohdalla alipeitto on mahdollinen virhelähde, koska kyselyn otanta perustuu tilastovuotta edeltävän vuoden taseaineistoon sekä yritys- ja konsernirekisterien tietoihin. Lisäksi alipeittoa voi esiintyä liittyen puuttuviin tietoihin koskien kansainvälisiä yrityskauppoja.

Suorien sijoitusten määritelmät sekä tiedonantajien mahdollisuudet toimittaa niiden mukaista tietoa ovat myös yksi oleellinen virhelähde. Suorien sijoitusten määritelmien suhteen tapahtuu väärinkäsityksiä, jolloin kyselyn vastaukset jäävät puutteellisiksi tai kirjautuvat osin väärin eriin. Lisäksi tiedonantajien on joissakin tapauksissa hankala kerätä oikeat tiedot yrityksen tietojärjestelmistä, jolloin tieto perustuu yrityksen arvioon.

Tilaston luotettavuuteen vaikuttaa myös sähköisellä kyselyllä kerättyjen tietojen laatu. Suomen Pankki yhdisti kolme aiempaa maksutaseen vuosikyselyään (SSU Suorat sijoitukset ulkomaille, SSS Suorat sijoitukset Suomeen ja SVA-kysely ulkomaisista saamisista ja veloista) yhdeksi kyselyksi - Maksutaseen vuosikysely ulkomaisista rahoitussaamisista ja -veloista (BOPA). Kyselyuudistuksen myötä suorien sijoitusten tilastointi on uusien tilastostandardien mukaista, ja tilastovuoden 2012 aineisto on ensimmäinen uusien standardien mukaisesti kerätty aineisto. Uudistuksella on pyritty vähentämään yritysten raportointirasitetta sekä selkeyttämään ja yhtenäistämään raportointiprosessia. Vuodesta 2017 lähtien vastuu tiedonkeruusta siirtyi Tilastokeskukselle.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Ulkomaisten suorien sijoitusten tilasto julkaistaan kerran vuodessa. Tilastovuoden tiedot julkaistaan noin 9–11 kuukautta tilastovuoden päättymisen jälkeen. Julkaistavat tiedot tulevat lopullisiksi viimeistään kolmen vuoden kuluttua tilastovuoden päättymisestä.

Suorien sijoitusten kuukausittaiset nettopääomavirrat julkaistaan noin kuusi viikkoa kuukauden päättymisen jälkeen osana Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilastoa. Suorien sijoitusten neljännesvuosittaiset sijoituskannat julkaistaan kahden ja puolen kuukauden kuluttua neljänneksen päättymisestä myös osana Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilastoa. Toimialoittaiset ja maittaiset erittelyt tehdään vain vuositasen tiedoille, jotka julkaistaan Ulkomaiset suorat sijoitukset-tilastossa. Linkki Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilaston julkistamisaikatauluun löytyy osoitteesta: <http://www.tilastokeskus.fi/til/mata/tjulk.html>.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilasto julkaistaan vuosittain Tilastokeskuksen verkkosivuilla. Sekä pääomakanta- että pääomavirtatiedot julkaistaan toimialoittain, maittain ja maaryhmittäin siten, että yksittäisen paikallisyrittäjäryhmän tiedot eivät ole pääteltävissä.

6. Tilastojen yhtenäisyys ja vertailukelpoisuus

Tilastokeskus on sitoutunut noudattamaan kansainvälisiä tilastointistandardeja. Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilasto laaditaan OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment 4th Edition (BD4) ja IMF Balance of Payments and International Investment Position Manual 6th Edition (BPM6) mukaisesti.

Maittaiset ja toimialoittaiset kanta- ja virtatiedot suorista sijoituksista ovat saatavissa Tilastokeskuksen verkkosivuilta vuodesta 2004 lähtien. Useista maailman maista on käytettävissä vastaavat kansainvälisten tilastointistandardien mukaiset suorien sijoitusten tiedot.

Tilastointistandardien uudistus aiheuttaa katkoksen suorien sijoitusten aikasarjoihin. Tilastovuodesta 2013 alkaen sisäryhtäiset tilastoidaan uudistetun suuntaperiaatteen mukaisesti, mikä supistaa sekä ulkomailta Suomeen että Suomesta ulkomaille suuntautuvien sijoitusten kantoja. Tilastovuotta 2013 edeltävältä ajalta Suomen Pankki on arvioinut uudistetun suuntaperiaatteen mukaiset pääomakannat sekä sisäryhtäiset vuosille 2009–2012. Arviot on laadittu IMF:n Coordinated Direct Investment Survey:tä (CDIS) varten ja tiedot ovat saatavilla [IMF:n verkkosivuilta](http://www.imf.org/external/press/pr/2013/01/15/cdis.htm) (<http://cdis.imf.org/Default.aspx>). Uusien tilastointistandardien myötä suorat sijoitukset julkaistaan Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilastojen yhteydessä saamis/velka -periaatteen mukaisesti ja Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilasto uudistetun suuntaperiaatteen mukaisesti, minkä vuoksi tilastoissa esitetyt suorien sijoitusten luvut eroavat toisistaan.

Suorien sijoitusten tilastoon liittyvät läheisesti Tilastokeskuksen julkaisemat Ulkomaiset tytäryhtiöt Suomessa (inward Foreign Affiliate Trade Statistics [FATS]) sekä Suomalaiset tytäryhtiöt ulkomailla (outward FATS) tilastot.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilaston tiedot toimitetaan aggregoidulla tasolla luottamuksellisuusperiaatetta noudattaen Euroopan unionin (EU) tilastovirastolle Eurostatille, OECD:lle, IMF:lle ja YK:lle. Organisaatiot julkaisevat tilaston tietoja useissa paino- ja internet-julkaisuissa.

Tietoa Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilastosta löytyy Tilastokeskuksen verkkosivuilta osoitteesta: <http://www.stat.fi/til/mata/index.html>.

Lisätietoja

Roope Rahikka 029 551 3338
Vastaava tilastojohtaja:
Ville Vertanen

maksutase@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Ulkomaiset suorat sijoitukset 2018, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 2342-3498 (pdf)